

Deltagande på distans i styrelsesammanträden i samordningsförbund

Sammanfattning

SKR tillstyrker att en möjlighet att delta på distans för ledamöter och ersättare i styrelsearbete inom Finsam införs och betonar att förslaget bör samordnas med förbundets *hemställan om en översyn av kommunallagens regler* för deltagande på distans.

Allmänna utgångspunkter

Deltagande på distans i kommunala sammanträden har det gångna året visat sig vara ett värdefullt verktyg i kommunallagen. Vissa oklarheter i regelverket har dock framträtt. Det gäller bl.a. frågan om vilka som samtidigt ska se vad under ett sammanträde med ledamöter som deltar digitalt. SKR har därför hemställt om snabba förtydliganden i kommunallagen. Den i promemorian föreslagna modellen bidrar med vissa förtydliganden som kan tjäna som förebild för en mer generell reglering i kommunallagen.

Det finns en systematik i förhållandet mellan kommunallagen och lagen om finansiella samordningsförbund. Istället för särregleringar är lagen om finansiella samordningsförbund uppbyggd med hänvisningar till tillämpliga regler i kommunallagen. Omotiverade särbestämmelser som försvårar samarbete kan då undvikas.

De tekniska utmaningarna med deltagande på distans ska tas på allvar. De kan minskas om det blir möjligt att *undantagsvis* medge att en ledamot deltar med enbart ljudöverföring. Det innebär dock samtidigt ett avsteg från den hävdvunna principen om förbud mot telefonmöten. Ett undantag kräver därför noggranna överväganden. En försöksverksamhet med tidsbegränsning kan möta ett sådant behov och samtidigt ge underlag för utvärdering innan en permanent reglering eventuellt införs.

Promemorians förslag avsnitt 4.1 – Deltagande på distans

Förslaget innebär att styrelsen i ett finsamförbund kan besluta att ledamöter och ersättare får delta på distans i förbundets sammanträden. Det ska ske genom ljud- och bildöverföring i realtid och i övrigt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan delta på lika villkor. Styrelsen föreslås också få möjlighet att undantagsvis låta ledamöter delta på distans enbart genom ljudöverföring i realtid. Besluten ska dokumenteras och följer i övrigt kommunallagens reglering vad avser närvaro och beslutsförhet.

Förbundets ställningstagande

Distansdeltagande generellt i finsamförbunden

SKR tillstyrker att en möjlighet att delta på distans för ledamöter och ersättare i styrelsearbete inom Finsam införs. Det gångna året har tydligt visat att möjligheten att kunna delta på distans är viktig. SKR delar bedömningen att det inte finns skäl att tro att det skulle vara av särskild vikt att styrelsemöten i just samordningsförbund enbart ska kunna genomföras med alla ledamöter fysiskt på plats.

Förhållandet till kommunallagen

SKR vill behålla den systematik som gäller förhållandet mellan kommunallagen och lagen om finansiella samordningsförbund, där finsamlagen är uppbyggd med hänvisningar till tillämpliga regler i kommunallagen. Det skapar likalydande regler för samma fråga istället för särregleringar. Enligt SKR:s uppfattning försvårar omotiverade särregleringar ofta samarbete och bör därför undvikas.

Mot den bakgrunden anser SKR att bestämmelsen som möjliggör distansdeltagande bör ha sin huvudplacering i kommunallagen. I lagen om finansiella samordningsförbud räcker det då med en hänvisning till den generella regeln i kommunallagen – på samma sätt som för övriga referenser till kommunallagen i finsamlagen.

Den föreslagna regleringen ligger nära kommunallagens motsvarande reglering, men är inte identisk (se nedan). En harmonisering är önskvärd. För att undvika parallella processer önskar SKR att föreliggande lagstiftningsarbete rörande finsamförbuden kopplas samman med förbundets hemställan om en översyn av kommunallagens regler för deltagande på distans.

Regleringen som sådan

Den föreslagna regleringen skiljer sig i ett viktigt avseende från kommunallagens regel om deltagande på distans. I förslaget ställs nämligen inget krav på att samtliga deltagare ska kunna se och höra varandra, bara att de ska kunna delta på lika villkor. Det är en viktig skillnad.

Promemorian utvecklar på ett förtjänstfullt sätt hur förutsättningarna för deltagande på lika villkor ska förstås. Samtliga deltagare ska kunna följa det som händer på sammanträdet, kunna delta i och följa debatten, lägga fram sina yrkanden och förslag, följa ordförandens propositionsordning och delta i de beslut som fattas, liksom att kunna nyttja sin rätt att reservera sig. Alla behöver då inte se och höra varje moment. Vid ett vanligt sammanträde där alla deltar på plats är det den som talar och den som leder själva mötet som ska vara i centrum för intresset.

SKR instämmer – i linje med vad som anförs i förbundets hemställan rörande kärnan i ett kommunalt sammanträde – i de överväganden som görs i promemorian i denna del.

Frågan om att undantagsvis medge enbart ljudöverföring

I förslaget ingår en möjlighet att besluta om deltagande enbart genom ljudöverföring när särskilda skäl motiverar det. En sådan regel går längre än kommunallagens motsvarande bestämmelser. Deltagande med enbart ljudöverföring för tankarna till telefonmöten, som sedan länge stått i strid med hävdvunna principer för kommunala sammanträden. En ändring av den saken kräver därför noggranna överväganden.

SKRs har i sin hemställan resonerat om de tekniska aspekterna på ett strängt utformat krav på ljud och bildöverföring i realtid. Det kan diskuteras om dessa krav är för högt ställda eller inte. En möjlighet att undantagsvis kunna medge deltagande med enbart ljudöverföring skulle onekligen bidra till att minska vissa tillämpningsproblem och tekniska utmaningar. Samtidigt innebär en sådan lösning en viss inskränkning i möjligheten att delta i sammanträdet. Om möjligheten bara kan tillämpas undantagsvis är dock svårt att se att den på ett allvarligt sätt skulle begränsa förutsättningarna att följa kärnan i ett sammanträde.

SKR förordar därför att möjligheten att medge deltagande med enbart ljudöverföring prövas, men att det görs på försök genom en tidsbegränsad regel som kan utvärderas innan den eventuellt permanentas.

Sammanfattningsvis välkomnar SKR snabbast möjliga ikraftträdande av ett breddat tillämpningsområde för regleringen av deltagande på distans såväl i samordningsförbunden som generellt tillsammans med en tydlig process för utvärdering och uppföljning av en tidsbegränsad försökslagstiftning.

I övrigt hänvisas till SKR:s tidigare hemställan om översyn av kommunallagens regler för sammanträden med deltagande på distans.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Knappe
Ordförande